

BOROSS ZSIGMOND ATTILA

Győrökös István mint a rendvédelem
folyamatos célszemélye

A radikalizáció kihívásaival, az extrémizmus kockázatából kifejlődő alkotmányellenesség és terrorfenyegetés elhárításával több rendvédelmi szerv is foglalkozik Magyarországon.¹ A tapasztalatok szerint a gyűlölet-bűncselekményekben megnyilvánuló elsődleges kockázatok terrorjellegű és államellenes bűncselekményekben is kiteljesedhetnek. Fontos, hogy az extrémizmus- és terrorelhárítás több évtizedes hazai szakmai tapasztalata ne merüljön feledésbe, mindez az alapja lehessen a legújabb nemzetközi eredmények integrálásának is. Éppen ezért elengedhetetlen a témával foglalkozó külföldi tanulmányok (és gyakorlatok) megismerése, és hazai viszonyokra történő átültetése. Mivel a radikalizáció az ember társadalmi-politikai viszonyához kötődő sajátosság, ezért fontos, hogy fokozottan felhasználjuk az emberi lélek és viselkedés kutatásának ismereteit. A bevonandó szakértők között – a nemzetbiztonság szakemberei mellett – így egyenrangú félként jelen kell hogy legyenek a pszichológia (pszichopatológia) és a nyelvészettudomány témára szakosodott képviselői is. A tervezett munkamódszer annak példázatát kívánja szemléltetni, miként egészítheti ki egymást a nemzetbiztonsági munkában a rendvédelem és az alkalmazott tudományok ismeretanyaga és tapasztalata.² Irányultságát tekintve pedig – az utóbbi évtizedekben Magyarországon feltárt kockázatok alapján – egy létrehozandó kutatócsoport elsődlegesen a politikai extrémizmusokból eredeztethető kihívások hatékony elhárítását kell hogy szolgálja.³

Az előbbieken megfogalmazott alapvetések igazolását egy tragikus esemény hatására kívánja a tanulmány bemutatni. 2016. október 26-án, Bőnyben a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársa, *Pálvölgyi*

1 Alkotmányvédelmi Hivatal, Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ, Terrorelhárítási Központ, rendőrség – megyei rendőr-főkapitányságok (gyűlölet-bűncselekmények esetében eljáró szervként) Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda, Nemzeti Védelmi Szolgálat.

2 Simon László: Az információ mint fegyver? Szakmai Szemle, 2016/1., 34–61. o.

3 Nem hagyható figyelmen kívül az iszlám radikalizáció jelentette kockázat sem, amelyet az extrémizmus-terrorizmus kutatóinak zöme vizsgál. A hazai tapasztalatok azonban a jobboldali extrémizmus-hoz köthető fenyegetés elsődlegességét tükrözik.

Péter rendőr őrnagy halálosan megsebesült a *Györkös István* bőnyi ingatlanában kezdeményezett házkutatás közben. A halálos fejlődést a vizsgálatok szerint Györkös, a Magyar Nemzeti Arcvonal vezetője adta le.⁴ Az esettanulmány a hungarista vezetőhöz kapcsolódó kockázatokat, azok elhárításának szakmai tapasztalatait tekinti át, Györkös radikalizálódásának, fanatizálódásának árnyalt vizsgálatát tűzi ki célul. További tanulmány kívánja a későbbiekben szemléltetni, hogy mennyivel komplexebb eredményt nyújt az alkalmazott tudományok szakértőinek a bevonása az eddig kizárólag rendvédelmi feladat körként értelmezett extrémizmus- és terrorelhárítás során.

Kezdeti évek és ideológiai alapok

Györkös István 1940-ben született, a rendszerváltozás óta a magyarországi extrém jobboldal meghatározó alakja. Volt államellenes bűncselekmény központi figurája, a hungarista mozgalom társ-, majd egyszemélyi vezetője, bigott keresztény ideológus, a szkinhedek vezére, majd követőinek atyja. Jelenleg hivatalos személy sérelmére elkövetett, több ember életét veszélyeztető emberölés büntetével, illetve lőfegyver engedély nélküli tartásával elkövetett lőfegyverrel visszaélés büntetével gyanúsítja az ügyészség.⁵ Tekinthetnénk a szélsőséges és szélsőséges eszme állócsillagának is, ha nem ismernék pályaképe és elismertsége hullámvasútszerű változásait.

Györkös István egyoldalú, nem ellenőrzött adatok szerint⁶ már a hatvanas évek elején is összeütközésbe került a törvénnyel, amikor is politikai okok miatt zárták börtönbe. Mivel önmagát is politikai fogolynak tekintette, minden igyekezetével egy fogolyszövetségbe próbált bekerülni a rendszerváltozás időszakában, ez teret adott volna nyíltan vállalt nemzetiszocialista gondolatai megvalósításának.⁷ Későbbi politikai aktivitásáról nincsenek ismereteink, fi-

4 Szemán László János: Szemből érte találat a rendőrtisztet. Magyar Idők, 2017. február 27.

<http://magyaridok.hu/belfold/szembol-erte-talalat-rendortisztet-1443691/>

5 A büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 160. § (2) bekezdés e) és g) pontja szerint minősülő emberölés büntett és a Btk. 325. § (1) bekezdés a) pontja szerinti lőfegyverrel visszaélés, amely életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető.

6 Nagy Gergely Miklós: ÁVH-s férfit is ölt Györkös István? – 20 éve valami ilyennel hengegett az MNA-vezér. Magyar Narancs, 2016. november 3. <http://m.magynarancs.hu/kismagyarorszag/avh-s-ferfit-is-olt-gyorkos-istvan-20-eve-valami-ilyennel-hengegett-az-mna-vezer-101467>

7 Az általa előadott üldöztetés tényét rendvédelmi forrás is alátámasztja. Lásd Andorfer Miklós: Neonáci csoportosulás Magyarországon. Belügyi Szemle, 1993/1., 80–88. o. E szerint is politikai okokból, államellenes bűncselekmény elkövetése miatt elítélték, és 1961 szeptembertől 1963 áprilisig börtönbüntetését töltötte. Györkös állítólag itt vált a náciizmus és főként a hungarizmus feltétlen hívévé.

gyelmet érdemel azonban, hogy az 1980-as években, lakókörnyezetében teret kapott a nemzetiszocialista propaganda.⁸ Az évtized végén, a rendszerváltozás lehetőségeit kihasználva, a „Nyugaton” élő nyilas emigránsokkal kapcsolatba lépve, az ígért támogatás lehetőségeire építve, szűk családi körből politikai szervezet megalakítását kezdeményezte. Már ekkor jellemezte a konspiráció-készség, fedőszervezetek létrehozásán fáradozott. Első politikai produktumként 1989-ben megalakította gyermekeivel⁹ és szűk követői körével a Magyar Nemzetiszocialista Akciócsoportok nevű szervezetet. A működéshez jelentős pénzügyi segítséget kapott nyugati hungarista és neonáci köröktől.

A hungarizmust is több szervezet és irányzat képviselte Magyarországon a rendszerváltás után. Györkös István magát a Hungarista Mozgalom nyilas emigráció által felruházott kizárólagos hazai vezetőjének hirdette, begyűjtve így az anyagi támogatások zömét. Kiteljesedő szervezetépítésében jelentős állomást jelentett a *Gottfried Küssel*¹⁰ letartóztatásával végződő, osztrák nemzetiszocialista puccskísérlethez kapcsolódó eljárás alá vonása. A büntetőeljárás és az ahhoz kapcsolódó médianyilvánosság lehetőségeit kihasználva 1992-től Magyar Nemzeti Arcvonal néven működtette szervezetét, amelynek központja a militáns aktivisták kiképzéseinek is helyet biztosító bőnyi (családi) birtok lett.¹¹

Az első eljárás Györkössel szemben

A Gottfried Küssel nevéhez kapcsolódó osztrák neonáci puccskísérlet felde-
rítése során a külföldi hatóságok látókörébe került a magyar nemzetiszocia-

8 Győr-Moson-Sopron megyében már az 1980-as évek közepén a rendőrség látókörébe került több nemzetiszocialista szervezkedés. 1983 júliusában, Győrben ismeretlen elkövetők horogkereszteket és szovjetellenes feliratokat festettek falakra. 1985 végén egy tizenöt éves győri fiatal három társával „újfasiszta” szervezetet hozott létre (némi anarchista felhanggal). A később tizenkét főre bővülő csoport tagjai disszidálást készítettek elő. Távlati terveik között a francia idegenlégió és egy terrorszervezet megkeresése szerepelt. 1986. október 23-án pedig Sopronban „tervezte” felrobbantani a rendőrség és a pártbizottság épületét hat diák. Lásd GreCsó Imre: Antiszociális fiatalok körében végzett ifjúságvédelmi munka Győr-Sopron megyében. *Belügyi Szemle*, 1988/11., 45–48. o.

9 Ifj. Györkös István, Györkös Csaba (2013-ban elhunyt) és Györkös Kolos.

10 Az 1958-ban, Bécsben született Gottfried Küssel immár negyven éve a nemzetiszocialista mozgalmat szolgálja. Közösségépítő munkája mellett holokauszttagadó propaganda tevékenységével vonja magára időről időre a hatóságok figyelmét. Az 1990-es évek elején feltárt, államellenes fegyveres szervezkedése – és elítélése – révén nemzetközi elismertségre tett szert nemzetiszocialista körökben. https://hu.rightpedia.info/w/Gottfried_K%C3%BCssel

11 Bírálói szerint a bőnyi ingatlan megvásárlását is az emigráció anyagi támogatásából fedezte. Nagy Gergely Miklós: Apa elment ölni – Portré Györkös István MNA-vezéréről. *Magyar Narancs*, 2016. november 3. <http://magyarnarancs.hu/belpol/apa-elment-olni-101421>

lista vezető, így a magyar társszervekhez fordultak. Mivel Györkös már exponálta magát az előző években, kizárólag az ellenőrzését kellett szorosabbra vonni. A nehezen kiismerhető, ötletszerűségei által vezetett hungarista kontrollja a nemzetbiztonsági szakma tapasztaltabb munkatársainak bevonását is igényelte.¹²

Tényleges veszélyességét tükrözte, hogy a Nemzetbiztonsági Hivatal és a Katonai Biztonsági Hivatal együttes feljelentésére az Országos Rendőr-főkapitányság 1992 januárjában nyomozást rendelt el a régi büntető törvénykönyv egy új törvényi tényállása¹³ alapján, „*az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatása*” alapos gyanúja miatt Györkös István és hat társa ellen. Györkös lakásában házkutatást tartottak, és egy szovjet gyártmányú karabélyt, ötszáz lőszer, katonai felszerelést és nagy mennyiségű nemzetiszocialista, hungarista propagandaanyagot foglaltak le.¹⁴

A vizsgálatot segítette az elsőrendű vádlott vallomása, nyílt politikai véleményvallalása, miszerint: „*Mindig nemzetiszocialista gondolkodású voltam. Hittem és hiszek a nemzetiszocializmus nemzetfelemelő erejében. Vártam a rendszerváltást, úgy gondolva, hogy a demokratikus változások következtében szabadon, legálisan lehetőségem nyílik arra, hogy ezért az eszméért valamit tehessek. Célomat legálisan, becsületesen akartam megvalósítani, de erre a rendszerváltás utáni események nem adtak lehetőséget. Azok a diszkriminatív alkotmánycikkelyek, amelyek oly jellemzőek a sztálini típusú alkotmányokra, nem változtak, továbbra sem nyílt lehetőség a legális munkára. Sok tépelődés után, mert fel tudtam mérni annak a lépésnek a következményét, amit meg akartam tenni, elhatároztam, hogy tőlem telhetően elkövetek mindent annak érdekében, hogy a nemzetiszocialista gondolat legális lehetőséget kapjon a létezésére. Tudtam és vallom, hogy ez csak törvényes keretek között, a demokrácia játékszabályainak betartásával lehetséges, ezért*

¹² Lásd Katona Béla ezredes közlése. Bővebben Boross Zsigmond: Humán faktor. Az emberi tényező szerepe az extrémizmus-elhárítás kérdéskörében. Nemzetbiztonsági Szemle, 2014/2., 139–159. o.

¹³ A büntetőtörvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 139. § (2) bekezdés szerinti alkotmányos rend erőszakos megváltoztatására irányuló előkészület büntett 1989. évi XXV. törvény 3. §-ával megállapított szövege.

¹⁴ Egyebek között ezek a törekvések indokolták, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény is az elsődleges feladatok között szerepeltesse az alkotmányos berendezkedés védelmét. Lásd még Dávid Ferenc: Nemzeti biztonság és nemzetbiztonság a stratégiaalkotásban. Nemzetbiztonsági Szemle, 2017/3., 5–22. o.; valamint Dávid Ferenc: Az új évezred nemzetbiztonsági feladatellátásának súlypontjai. Nemzetbiztonsági Szemle, 2015/1., 213–216. o.; Dávid Ferenc: Biztonságpolitikai hangsúlyok a polgári nemzetbiztonsági szférában 2001 és 2010 között. Hadtudomány, 2013/1–2., 62–76. o.

ennek a küzdelemnek az alapfeltételévé a felvilágosító propagandamunkát tettem."¹⁵

A vizsgálat lefolytatása során megváltozott a bűncselekmény minősítése. A kisebb társadalmi veszélyességű, közösség elleni izgatás büntett¹⁶ elkövetésének alapos gyanúja erősödött meg, ezért az őrizetbe vétel után három nappal már szabadlábra is helyezték a gyanúsítottakat. A nyomozás megállapította, hogy Györkös három fiával, egyik unokaöccsével, valamint a család két barátjával illegálisan alapította meg a Magyar Nemzetiszocialista Akciócsoportokat. Tevékenységük profilját (a bíróság értelmezése és indoklása szerint) az Amerikai Egyesült Államokban, az NSDAP/AO¹⁷ által előállított kiadványok, röplapok terjesztése, plakátok kiragasztása jelentette. Ítéletében a Győri Városi Bíróság Györkös István elsőrendű vádlottat bűnösnek találta lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés, valamint közösség elleni izgatás vádpontokban, ezért egy év börtönbüntetésre ítélte, aminek a végrehajtását ötévi próbaidőre felfüggesztette. A többi vádlott ennél enyhébb büntetést kapott.

Folyamatos útkeresés

A Magyar Nemzeti Arcvonallal már a szűk családi körön túl, országszerte működő hálózat kialakítása volt a célja. A toborzások elsődleges kiszemeltjei a magukra maradt szkinhedek, akikhez közel állt a szubkulturális jelleg megtartásának lehetősége, valamint a militáns vonulat kézzelfogható kidomborítása. A sikerebb terjeszkedést, illetve a támogatók irányába történő igazolást belső terjesztésű lap, az *MNA Tájékoztató* próbálta megvalósítani. A kezdetektől a közvélemény és az érdeklődők megtévesztésére törekedtek. Saját erejüket lényegesen túldimenzionálták, elvégzett feladataikat felnagyították. Politikai programjukat antibolsevista, keresztény eszmeiség mögé ágyazták. Érvrendszerükben mindig az ideológia klasszikusait, mint *Adolf Hitler*, de főként *Szálasi Ferenc* és *Istóczy Győző* személyét, vagy azoknak gyengébb szintű aktualizált adaptációját, Györkös Istvánt találjuk meg. Jellemző heroizáló mivoltuk mind a propaganda, mind a hétköznapi életben, a politikai küldetéstudat síkján domborodott ki. A politikai szerepvállalás egyre inkább belső, szervezeti szinten jelent meg. Györkös 1994 áprilisában nyil-

¹⁵ Köztársaság, 1993/15., 33. o.

¹⁶ Az 1978. évi IV. törvény 269. § b) pont szerinti közösség elleni izgatás.

¹⁷ A Nebraska állambeli Lincolnban található szervezet neve Nationalsozialistischen Deutschen Arbeitpartei/Auslands-Organisation (Nemzetiszocialista Német Munkáspárt/Külföldi Szervezet).

vános keretek között, másik két meghatározó aktivista, *Ekrem Kemál György* és *Szabó Albert* társaságában jelentette be a Hungarista Mozgalom megalakulását.¹⁸ A jelentős visszhangot kiváltó politikai megnyilvánulást érdemi együttműködés nem követte a három vezető és szervezeteik között.

Győrökös számára a következő évek is az útkereséssel teltek. Az új elem a politikai katolicizmus feltétlen képviselője volt, amelyhez leginkább *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök eszmeiségéből, munkásságából merített, azt némileg eltorzítva. A parlamentarizmus egyik meghatározó kontinentális szereplőjének tekinthető keresztényszociális eszmeiség így válhatott a hungarizmus hivatkozási alapjává. Ekkor már megjelent az első törésvonal a „Vezér” és hívei között. Győrökös azonban rájött, hogy a tényleges bázist nyújtó szkinhedszervezetek szubkultúrájától való elhatárolódás egyben az egyetlen valós személyi támogatói kör elvesztését jelentheti.

„*A ti szemetek számára a horizont nem a kocsma küszöbje, hanem a Kárpátok vonulata*”¹⁹.

Kétségbeesett próbálkozásai során – már nem a katolicizmussal, hanem – az amerikai fehér protestáns telepések példájával, puritán életvitelével kívánta önmegtartóztató életmódra irányítani a szkinhed fiatalokat. Mindezzel azonban csak mérsékelt sikert ért el, de a bázis növekedése egyelőre nyugalomra intette.²⁰ Győrökös megragadt a propaganda, valamint a demonstrációk, rendezvények és természetjárás szervezésénél. Követőivel jelentős, öt-nyolcszáz embert is megmozgató koncerteket szerveztek. 1997-től becsület napja néven figyelmet érdemlő, mintegy ötszáz-ezer személyt magában foglaló tömeget megmozgató demonstrációt tartottak az 1945. február 11-i budavári kitörés évfordulóján. A hazai extrém jobboldal összes szervezetét integráló megmozdulás egyre több, rendszerint néhány száz külföldi aktivistát is vonzott. Az 1999-es demonstráció után a Viking Klubban²¹ a színpadra lépő Győrököst már vezérnek tituláló rigmusok között ünnepelték. Az est folyamán azonban

¹⁸ Mindez tulajdonképpen csak az „újkori” hazai hungarista mozgalom megalakulását jelentette, ugyanis az alapformációt még Szálasi Ferenc alapította 1935-ben, akitől *Henney Árpád* vette át – immár az emigrációban – a vezetését 1946-ban, hogy 1980-ban *Tarjányi-Tatár Imre* lépjen a helyébe. 1993-ban Tarjányi megbízta Győrökös Istvánt a mozgalom irányításával (utóbbi állítása szerint), ezt azonban többen megkérdőjelezték. Az 1994-es „triumvirátus” a vezetés legitimitását volt hivatott helyreállítani.

¹⁹ MNA Tájékoztató, 1997/1., 1. o.

²⁰ A fegyveres szervek hivatásos állományában elhelyezkedett, vagy oktatási intézményekben képzést folytató hungarista aktivisták azonosítása kiemelt feladatot jelentett a katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknak. Az illegális fegyverszerzési törekvésekre, valamint az állomány körében végzett, nemkívánatos nemzetiszocialista befolyásolásra reagálva az azonosított aktivistákat sikerült kizárítani a kockázatot jelentő területekről.

²¹ A Budapest XIII., Kerekes u. 6. szám alatt található helyszín mára megszűnt.

német neonácik a helyszínen intézkedő rendőrökre támadtak, ezért a koncertet a rendőrség félbeszakította. A Nemzetbiztonsági Hivatal helyszínen készített felvételei alapján több fellépő zenekar tagjai ellen eljárás indult, míg német aktivistákat kiutasítottak az országból. Hiába az ünneplés, Györkös ezeket a fejleményeket már a „tisztá” mozgalomba férköztetett huliganizmus nemkívánatos érvényesüléseként élte meg.

Az egyéni érdekek és a torzult személyiség korlátaira világít rá a Magyar Nemzeti Arcvonal további története. Györkös bigott politikai katolicizmusból is merítő programja idegenné vált a kötetlenebb keretekre vágyó szkinhed fiatalok számára, akik 1999 végén tömegesen elfordultak a politikai szervezettől, áttérve a szubkulturális, zenei vonal²² megélésére. A kölcsönös vagdalkozások, árulózások mély sebeket ejtettek e körben, és az egyre mélyülő bizalmatlanság akadályozta az újbóli integrációt.²³ A bázisvesztést megtisztulásként hirdető szervezet militáns programjai, kiképzései révén a szimpatizánsok és aktivisták újabb korosztályát vonzotta magához tíz esztendő alatt. A korábban megfigyelt, Oroszország, illetve a hazai szélsőbaloldal irányába is nyitó politikaszemlélet azonban sokak számára nem volt vállalható, ezért 2012-ben szakadás állt be a szervezetben. Ezzel összefüggésben Györkös István az utóbbi években megfáradva, ismét csak a szűk családi kör és néhány követő társaságában folytatta tevékenységét.

Az utóbbi húsz évben a hazai nemzetiszocialisták között egyre inkább teret nyert az orosz hazafiság és az ottani nemzetiszocialista mozgalom csodálata. Egyes szervezetek a militáns párhuzamok, valamint az antiszemitizmus és Amerika-ellenesség vonala alapján vonzódtak az orosz szélsőségesekhez az 1990-es évek közepe óta, addig a Magyar Nemzeti Arcvonal és egyéb hungarista körök elsősorban az orosz fasiszták és a pravoszláv egyház szoros kapcsolatát próbálták kiemelni. Mindez azonban egy akkor újnak tekinthető – és a kívülállók számára nehezen értelmezhető – törekvést tükrözött. A vallásos vonalat túllépve az utóbbi tíz évben már a fehér fajért végsőként kiálló államként szerepeltették Oroszországot. A katonai propagandaanyagok²⁴ kritika nélküli átvétele a militáns bázis megőrzését, gyarapítását szolgálta. A Magyar Nemzeti Arcvonal propagandája így egyre inkább Oroszország nép-

²² Az úgynevezett „hate rock”, a kijelölt ellenség gyűlöletét és a szervezeten belüli összetartozás erősítését egyaránt szolgáló rockzene, amely a szkinhed szubkultúra sajátja.

²³ Ebben az időszakban sorra alakultak a Magyar Nemzeti Arcvonalától független, a személyes ellentétek miatt szembekerülő hazai nemzetiszocialista szervezetek. Idesorolható a szubkulturális jelleget vállaló, még 1998-ban alapított Blood and Honour Hungary, majd a Vér és Becsület Kulturális Egyesület, illetve a Magyar Jövő Csoport és a Pax Hungarica Mozgalom is.

²⁴ Háborús filmek, például: Kandahár, Sztálingrád, Purgatórium.

szerűsítésének lett alárendelve. Érdekes látni, hogy a pénzügyi források megszerzésének elsődlegessége miként fordította át az eltelt huszonöt év alatt Győrökös elkötelezettségét a – kiháló – nyugati-nyilas emigráció felől a putyini Oroszország irányába. A kapcsolat mélységét jelzi – egyben az orosz reláció felbukkanását magyarázza –, hogy az orosz katonai hírszerzés (GRU) munkatársainak rendszeres bönny jelenlétéről tudósított a média²⁵, amely szerint a *Hídő* elnevezéssel működő hírportáljuk is külföldi befolyás alatt állt.²⁶

Út a rendőrgyilkosságig

A Nemzeti Nyomozó Iroda 2016. október 26-án nyílt nyomozási eljárás keretében házkutatást kezdeményezett Győrökös István bönny ingatlanában. A bönny munka keretében végrehajtott intézkedés feltehetően mellőzte a nemzetbiztonsági aspektusú kockázatelemzést. Az extrémizmus- és terrorelhárítás szakmai szemlélet elengedhetetlennek tartotta volna megvizsgálni azt a folyamatot, amelyben Győrökös István 1999 óta tartó elszigetelődésen ment át. Politikaikapcsolat-keresésében egyik fia, *ifj. Győrökös István* személyes szerepvállalása révén még a szélsőbaloldali Magyar Munkáspártig is eljutott.²⁷ Szervezetének tagsága számára mindez már nem volt elfogadható, ezért a többség 2012-ben „puccsot” végrehajtva egy párhuzamos Magyar Nemzeti Arcvonalat hozott létre. Újabb, immár a magánélet, a család szintjére begyűrűző veszteséget jelentett számára, hogy 2013-ban elhunyt az egyik fia (*Győrökös Csaba*).

A számára szellemi példát, elitet megjelenítő ultrajobboldal egyik legjelentősebb francia képviselője, *Dominique Venner* szintén ebben az időszakban öngyilkos lett a Notre-Dame oltáránál, így tiltakozva a tradicionális értékek pusztulása (a melegházasságok franciaországi legalizálása, Európa iszlamizációja) miatt, és elutasítva mindezzel az általuk illegitimnek tekintett

25 Panyi Szabolcs: New York Times: Orosz fedett hírszerzők évi ötször utaztak le Bönnybe. Index.hu, 2016. december 25.

https://index.hu/belfold/2016/12/25/new_york_times_orosz_fedett_hirszerzok_evi_otszor_is_gyakorlatoztak_gyorkosekkel/

26 Panyi Szabolcs: KGBéla megússza a kémügyet, pedig gyanúsabb, mint valaha. Történetek a magyarországi orosz befolyásról, I. rész: titkosszolgálatok. Index.hu, 2017. október 5.

http://index.hu/belfold/2017/10/05/kgbela_megussza_a_kemugyet_pedig_gyanusabb_mint_valaha/

27 Thürmer Gyula és ifj. Győrökös közös rendezvényt szervezett 2012 októberében a bankok kilakoltatási gyakorlata ellen. Czene Gábor: Hungaristák és kommunisták sajátos együttműködése. NOL.hu, 2012. november 24. http://nol.hu/belfold/20121124-hungaristak_es_kommunistak-1348363

modern állammal és annak intézményeivel való bármiféle együttműködést. Értékvesztése így rövid idő leforgása alatt a mozgalmi területtől a szellemi szintig emelkedett.

Györkös az illegális migráció tömegessé válásával a „*migráns csürhe*”²⁸ elleni fellépést sürgette, viszont ezzel párhuzamosan számára is a fenyegetettségtudat jelentős erősödését okozta, hogy állandóan szembesülhetett az illegális migráció propagált veszélyével. Az idős, militarizmus iránt vonzódó – fegyvermester fia, *Györkös Kolos* révén valószínűleg éles löfegyvert birtokló –, kiábrándult, teljesen befelé forduló fanatikus hungarista vezetőt az ismertett előzmények után keresték fel a Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársai 2016. október 26-án.²⁹ Györkös István az életútja, mozgalmi szerepe és militáns szemlélete alapján joggal kerülhetett a hazai katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, rendvédelmi szervek látókörébe. Személyének, illetve a hozzá fűződő kockázatok értékelésének korlátait jelenheti azonban, ha annak során kizárólag egy-egy aspektus (például bűnügyi) kizárólagossága érvényesül. Mivel a tényleges szélsőjobboldali képviselő, tradicionalitás létjogosultságát hirdető ultrajobboldal elutasítja a modern állam összes intézményrendszerét, Györkös a szent hit védelmezőjeként fellépő keresztes vitéz, vagy a japán szamuráj³⁰ példáját követve – beszűkült realitásérzékéből fakadva – elképzelhetetlennek tartotta a fegyvere átadását.

Összegzés

Györkös István a semmiből jött és az ismeretlenségbe került az utóbbi évekre, miközben életet lehel a szunnyadó hazai hungarista mozgalomba. Az ideológia létjogosultságát neki sem sikerült igazolnia, de kereteket kínált a szervezeti háttér nélkül maradt, antidemokratikus elveket valló fiatalok százáinak. Követői tiszteletét hol a legmesszebb menőig élvezhette, hol elve-

28 Dezső András – Munk Veronika: A „migráns csürhe” ellen szervezkedett a rendőrgyilkos. Index.hu, 2016. október 26. https://index.hu/belfold/2016/10/26/gyorkos_istvan_portre/

29 Az eset tragikusan példázza, hogy milyen eltérő kockázat kapcsolódik egy – a rendőrség által eljárás alá vonható – erőszakos bűnelkövetőhöz, illetve egy fanatikus politikushoz, extrém aktivistához. A bűnyi tragédia szemlélteti a nemzetbiztonsági kockázatra adott bűnügyes válaszlépések korlátait, egyben kudarcát.

30 A szamuráj szellemiség továbbélését tükrözi, hogy a korábban irodalmi Nobel-díjra jelölt Misima Jukio 1970-ben erőszakos hatalomátvételt kísérelt meg a követőiből létrehozott félkatonai szervezetre támaszkodva. Kudarcával szembesülve rituális öngyilkosságot követett el. Misima személye és példája a Györkös által csodált ultrajobboldal egyik legszemléletesebb megnyilvánulása.

szította. Egyéni példája rávilágít arra, hogy a militarizmus és a paramilitáris csoportok milyen lehetséges kockázatot jelentenek, ebből adódóan milyen feladat származhat az extrémizmus- és terrorelhárítás feladatrendszerében hatáskörrel és illetékességgel bíró rendvédelmi szervek számára. A kockázatelemzés összetettségének követelménye azonban már az első lépcsőben is jelzi az alkalmazott tudományok, jelen esetben a politológia és a pszichológia bevonásának elengedhetetlenségét. Végezetül egy újabb kockázatot jelenthet, hogy Győrökös erőszakos cselekménye vállalt mártíromsággal és elkeseredett követői akciókkal járhat.

IRODALOM

- Andorfer Miklós:** Neonáci csoportosulás Magyarországon. *Belügyi Szemle*, 1993/1.
- Boross Zsigmond:** Extrémizmus – terrorizmus (avagy a politikai szélsőség útja a terrorcselekményig Magyarországon). *(T)error & Elhárítás*, 2013/1.
- Boross Zsigmond:** Humán faktor. Az emberi tényező szerepe az extrémizmus-elhárítás kérdéskörében. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 2014/2.
- Boross Zsigmond:** Nem ma kezdtek – a rendszerváltás utáni magyar szélsőjobb orosz kapcsolatai. 2014. november 24. <http://pcblog.atlatszo.hu/2014/11/24/nem-ma-kezdték-a-rendszerváltás-utáni-magyar-szélsőjobb-orosz-kapcsolatai/>
- Czene Gábor:** Hungaristák és kommunisták sajátos együttműködése. *NOL.hu*, 2012. november 24.
- Dávid Ferenc:** Biztonságpolitikai hangsúlyok a polgári nemzetbiztonsági szférában 2001 és 2010 között. *Hadtudomány*, 2013/1–2.
- Dávid Ferenc:** Az új évezred nemzetbiztonsági feladatellátásának súlypontjai. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 2015/1.
- Dávid Ferenc:** Nemzeti biztonság és nemzetbiztonság a stratégiaalkotásban. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 2017/3.
- Dezső András – Munk Veronika:** A „migráns csürhe” ellen szervezkedett a rendőrgyilkos. *Index.hu*, 2016. október 26.
- Greccsó Imre:** Antiszociális fiatalok körében végzett ifjúságvédelmi munka Győr-Sopron megyében. *Belügyi Szemle*, 1988/11.
- Hoffer, Eric:** A fanatizmus természetrajza. Bagolyvár Kiadó, Budapest, 1999
- Nagy Gergely Miklós:** Apa elment ölni – Portré Győrökös István MNA-vezérről. *Magyar Narancs*, 2016. november 3.
- Nagy Gergely Miklós:** ÁVH-s férfit is ölt Győrökös István? – 20 éve valami ilyennel hencegett az MNA-vezér. *Magyar Narancs*, 2016. november 3.
- NBH-évkönyv 2000 [–2008]. Nemzetbiztonsági Hivatal, Budapest, 2001 [–2009];
- Paksa Rudolf:** A magyar szélsőjobboldal története. Jaffa Kiadó, Budapest, 2012

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Panyi Szabolcs: New York Times: Orosz fedett hírszerzők évi ötször utaztak le Bőnybe. *Index.hu*, 2016. december 25.

Panyi Szabolcs: KGBéla megússza a kémügyet, pedig gyanúsabb, mint valaha. Történetek a magyarországi orosz befolyásról, I. rész: titkosszolgálatok. *Index.hu*, 2017. október 5.

Simon László: Az információ mint fegyver? *Szakmai Szemle*, 2016/1.

Szemán László János: Szemből érte találat a rendőrtisztet. *Magyar Idők*, 2017. február 27.

JOGSZABÁLYOK

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről

1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről